

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

**NIZOMIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

« TASDIQLAYMAN »

Nizomiy nomidagi TDPU

rektori

A. Umarov

2021 yil

«TASDIQLAYMAN»

Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi

10.07

2021 yil

**KO‘ZI OJIZ ABITURIYENTLARNING IJODIY (KASBIY)
IMTIHONLAR DASTURI
VA BAHOLASH MEZONI**

«Jismoniy tarbiya» fani

5112000 – «Jismoniy madaniyat» ta‘lim yo‘nalishi uchun

TOSHKENT – 2021

Dastur Toshkent Davlat pedagogika universiteti o'quv-uslubiy kengashida ko'rib chiqilgan va ma'qullangan. 2021 yil _____dagi _____-sonli majlis bayoni.

Tuzuvchilar:

- U.R.Radjapov - Nizomiy nomidagi TDPU, "Jismoniy madaniyat" kafedrasi mudiri, dotsent.
- A.Q.Nurullayev - Navoiy davlat pedagogika instituti "Jismoniy madaniyat" fakulteti dekani, p.f.n
- T.B.Zayniddinov - Nizomiy nomidagi TDPU, "Jismoniy madaniyat" kafedrasi dotsenti v.b.
- F.T.Miraxmedov - Nizomiy nomidagi TDPU, "Jismoniy madaniyat" kafedrasi dotsenti v.b.
- Z.B.Boltayev - Samarqand davlat universiteti "Sport turlarini o'qitish metodikasi" kafedrasi professori v.b., p.f.n.

Taqrizchilar:

- F.Q.Axmedov - A.Qodiriy nomli JDPI, "Jismoniy madaniyat" fakulteti dekani, p.f.n., dotsent
- J.Q.Xurramov - Qarshi davlat universiteti, "Jismoniy madaniyat" fakulteti dekani, p.f.f.d. (PhD), dotsent.
- Z.P.Jumaqulov - Andijon davlat universiteti, "Jismoniy madaniyat" fakulteti dekani, dotsent

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi
Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universiteti
5112000 – «Jismoniy madaniyat» ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha kasbiy (ijodiy)
imtihon o‘tkazish mezonlari va dasturi

Kirish

Mustaqil O‘zbekiston Respublikasida aholining, ayniqsa yosh avlodning salomatligini saqlash, jismoniy madaniyat va sportni rivojlantirish masalalariga katta e’tibor berib kelinmoqda.

Mamlakatimizda mazkur soha rivojiga qaratilgan qator me’yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilingan va jadallikda hayotga tatbiq etib kelinmoqda. Jumladan O‘zbekiston Respublikasining «Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida»gi, «Ta’lim to‘g‘risida»gi qonunlari, «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi», O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2002 yil 24 oktyabrda qabul qilingan «O‘zbekiston Bolalar sportini rivojlantirish jamg‘armasini tuzish to‘g‘risida»gi farmoni, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1999 yil 27 maydagi 271-sonli «O‘zbekistonda jismoniy tarbiya va sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi qarori, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 3 iyundagi PQ-3031-sonli “Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «Jismoniy tarbiya va sport sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi 2018 yil 5 martdagi PF-5368-sonli farmoni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 18 dekabrda PQ-4063-sonli “Yuqumli bo‘lmagan kasalliklar profilaktikasi, sog‘lom turmush tarzini qo‘llab-quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 29 yanvardagi 65-sonli «O‘zbekistonda sog‘lom turmush tarzini keng targ‘ib qilish va aholini jismoniy tarbiya va ommaviy sportga jalb etish to‘g‘risida»gi qarori, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 30 oktyabrda “Sog‘lom turmush tarzini keng tatbiq etish va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PF 6099-sonli farmoni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 4 noyabrda “Kurash milliy sport turini rivojlantirish va uning xalqaro nufuzini yanada oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-4881-sonli Qarori shular jumlasidandir.

5112000 – «Jismoniy madaniyat» ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha kasbiy (ijodiy) imtihon dasturi umumiy o‘rta va o‘rta maxsus kasb-hunar ta’limi jismoniy tarbiya dasturlari asosida tuzilgan bo‘lib, abituriyentlarning jismoniy mashqlarni bajarishdagi amaliy harakat ko‘nikma va malakalarini darajasini aniqlash hamda baholashga mo‘ljallangan.

Dasturda kasbiy (ijodiy) imtihonni o‘tkazish tartibi, abituriyentlarning bilim, ko‘nikma va malakalariga qo‘yilgan talablar hamda ularni baholash mezonlari o‘z aksini topgan.

Dasturning maqsadi va vazifalari

Dasturning asosiy maqsadi – abituriyentlarning jismoniy tarbiya fanidan egallagan bilim, ko‘nikma va malakalari (jismoniy va sport turlari bo‘yicha maxsus tayyorgarlik) holati darajasini belgilangan mezonlar asosida aniqlash hamda baholashdan iboratdir.

Dasturda jismoniy tarbiya fanidan ijodiy (kasbiy) imtihon jarayonida quyidagi vazifalarni amalga oshirish ko‘zda tutilgan.

Abituriyentning jismoniy tayyorgarlik holatini aniqlash bo‘yicha

- polga tayangan holda qo‘llarni bukib yozish bo‘yicha sinov-nazorat mashqini tashkil qilish va o‘tkazish;
- baland va past turnikda tortilish bo‘yicha sinov-nazorat mashqini tashkil qilish va o‘tkazish;

Sport o‘yinlari bo‘yicha og‘zaki savol-javob;

- futbol bo‘yicha nazariy savollarga og‘zaki javob berish;
- voleybol bo‘yicha nazariy savollarga og‘zaki javob berish;
- basketbol bo‘yicha nazariy savollarga og‘zaki javob berish;
- gandbol bo‘yicha nazariy savollarga og‘zaki javob berish.

Ijodiy imtihon uchun – **126 ball** ajratilgan.

Ijodiy imtihonni o‘tkazish va mashqlarni bajarish tartibi

Barcha imtihon sinovlariga abituriyentlar o‘zi bilan sport formasi (ust-bosh kiyim, krossovka) hamda shaxsini tasdiqlovchi hujjatlarini (pasport, qabul hay‘ati tomonidan berilgan tilxat) olib kelishi shart.

Kasbiy (ijodiy) imtihon sinovlari bir kun davomida, jadval asosida belgilangan kunlarda boshlanadi.

Sport formasi va shaxsini tasdiqlovchi hujjatlari (pasport, qabul hay‘ati tomonidan berilgan tilxat) imtihon kuni imtihon komissiyasiga taqdim etilishi shart, aks holda abituriyent imtihonga qo‘yilmaydi.

Gimnastika bo‘yicha;

Baland va past turnikda tortilish. Abituriyent boshlang‘ich holatni egallaydi. Imtihon oluvchining «Snaryad oldiga» degan buyrug‘iga ko‘ra shahdam qadamlar bilan (**erkaklar**) turnik oldiga keladi, «Snaryadga» degan buyruqdan so‘ng, tortilish holatini egallaydi. Tortilish to‘g‘ri holatda qo‘llar yuqoridan ushlab, osilib turgan holda bajariladi (osilib turish holati 1-2 soniya davomida qayd qilinadi). Tortilishda dahan to‘sindan yuqorida bo‘lishi lozim. Oyoqlarni bukishga va yozishga ruxsat berilmaydi.

Imtihon oluvchining «Snaryad oldiga» degan buyrug‘iga ko‘ra shahdam qadamlar bilan (**ayollar**) past turnik oldiga keladi, «Snaryadga» degan buyruqdan so‘ng tortilish holatini egallaydi. Tortilishda to‘g‘ri holatda qo‘llar yuqoridan ushlab, osilib yotgan holda bajariladi (osilib turish holati 1-2 soniya davomida qayd qilinadi). Tortilish qo‘llarni ko‘krak oldiga olib kelinganda hisobga olinadi.

Polga tayangan holda qo'llarni bukib yozish. Abituriyent boshlang'ich holatni egallaydi. Boshlang buyrug'iga ko'ra abituriyent topshiriqni bajaradi. Urinish to'g'ri va to'liq bajarilgandan hisobga olinadi.

**JISMONIY TAYYORGARLIK BO'YICHA KASBIY (IJODIY)
IMTIHONDAN BAHOLASH MEZONLARI (AMALIY)
(erkaklar uchun)**

№	Ballar	Sinov-nazorat mashqlarini topshirish natijalari	
		Baland turnikda tortilish (marta)	Polga tayangan holda qo'llarni bukib yozish (marta)
1.	1.5	15	40
2.	1	12	30
3.	0.5	6	20

**JISMONIY TAYYORGARLIK BO'YICHA KASBIY (IJODIY)
IMTIHONDAN BAHOLASH MEZONLARI (AMALIY)
(ayollar uchun)**

№	Ballar	Sinov-nazorat mashqlarini topshirish natijalari	
		Past turnikda tortilish (marta)	Gimnastika o'rindig'iga tayangan holda qo'llarni bukib yozish (marta)
1.	1.5	15	20
2.	1	12	15
3.	0.5	8	10

**JISMONIY TAYYORGARLIK BO'YICHA KASBIY (IJODIY)
IMTIHONDAN BAHOLASH MEZONLARI (NAZARIY)
(erkak va ayollar uchun)**

№	Ballar	Og'zaki savol-javob topshirish natijalari
		Savollar tartibi
1.	0.7 ball	1-savol
2.	0.7 ball	2-savol
3.	0.6 ball	3-savol

**JISMONIY TAYYORGARLIK BO'YICHA KASBIY (IJODIY)
IMTIHONDAN UMUMIY BAHOLASH MEZONLARI
(erkak va ayollar uchun)**

№	5 ballik tizim	126 ballik tizim
1.	3 ball	69-88 ballgacha
2.	4 ball	89-107 ballgacha
3.	5 ball	108-126 ballgacha

1-bilet

1. Basketbol o'yinining kelib chiqishi va rivojlanish bosqichlari
2. Basketbol o'yin texnika va taktikasi tasnifi
3. Voleybol sport turning bugungi kunda tutgan o'rni

2-bilet

1. Futbol o'yinining kelib chiqishi va rivojlanish tarixi
2. Gandbol o'yinida harakatlanish texnikasiga izoh bering.
3. Basketbol sport turi haqida tushuncha bering.

3-bilet

1. Basketbol o'yinining kelib chiqishi va rivojlanishi.
2. Voleybol o'yin texnika va taktikasini tasnifi
3. Sport o'yinlarida jismoniy sifatlarni rivojlantiruvchi harakatli o'yinlarning ahamiyati.

Kasbiy ijodiy imtihonga kelmagan abituriyentlar test sinovlariga kiritilmaydi.

Apellyatsiya tartibi

Abituriyentlar ijodiy imtihon natijalari bo'yicha universitet qabul komissiyasining apellyatsiyalar bilan ishlash hay'atiga natijalar e'lon qilingandan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishi mumkin. Murojaat mazmuni faqat o'zlarining to'plagan ballari yuzasidan bo'lsa qabul qilinadi.

Apellyatsiya komissiyasi a'zolari rektor buyrug'i bilan tasdiqlanadi.